

РЕШЕНИЕ

№ 6878

гр. София, 02.12.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 15 състав, в публично заседание на 20.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Якимова

при участието на секретаря Александра Вълкова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **5458** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

С постъпила в АССГ на 18.06.2020г., но предадена на пощенски оператор на 16.06.2020г. искова молба, поправена с молба от 2.07.2020г., Е. С. Я., изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора С. е предявил срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /накратко ГДИН/ иск за присъждане на обезщетение на неимуществени вреди в размер на 10000 лв., причинени от неблагоприятни битови условия в спалното помещение на 2-ра група, 1-ва килия – течащ покрив и свързаните с това неудобства за ищеца, за периода от 16.09.2019г. до датата на исковата молба.

В постъпил по делото на 10.08.2020г. отговор на исковата молба от представител по пълномощие на ГДИН не се отрича допустимостта на иска, но се оспорва неговата основателност. Акцентиращ се върху обобщените, декларативни изявления на Я. относно лошите условия в Затвора С.. Представя се протокол от осз на 20.01.2020г. по адм. дело № 8755/ 2019г. на АССГ, съдържащ свидетелски показания на лишен от свобода, числящ се към втора група, според когото условията са „човешки“, килиите са ремонтирани и „в момента всичко е така, както трябва да бъде“.

В съдебно заседание ищецът поддържа иска и моли да му се присъди претендираното обезщетение.

Ответникът, Главна дирекция «Изпълнение на наказанията», моли за отхвърляне на иска и претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на иска и предлага той да бъде отхвърлен.

От фактическа страна се установява:

В справка с дата 18.08.2020г. исдвр Х. – Затвора С. сочи, че ищецът е преведен от Затвора Б. в софийския затвор на 14.09.2019г., когато е настанен в приемно отделение. След комисия по чл.35 ППЗИНЗС е разпределен на територията на втора група от 19.09.2019г. в спално помещение № 1, което е с площ 12 кв.м.+ 2,80 кв.м. санитарен възел и прозорец. Същото е разделено на две стаи, в първата от които, оборудвана с единична „вишка“, е настанен С. В.. Във втората, мебелирана с единична и двойна „вишки“, са настанени Б. М., Х. Ф. и Е. Я.. В спалното помещение не са налице течове. Извършен е ремонт.

Към цитираната справка са приложени писмени изявления, озаглавени „декларация“ от С. В. и от Х. Ф. /“течове в килията няма, същата е ремонтирана – 11.08.2020г./; както и от Б. М., който на същата дата сочи, че е разпределен в I-ва килия преди 4 месеца: „беше паднала бомба. Е. Я. спеше на втора вишка до прозореца с мушама, защото капеше от тавана“; също така на средата на килията са поставени 2 кофи, които обитателите й прескачали при валеж. Стените били черни и мухлясали. Ремонт е направен през м. юли и към датата на декларацията няма теч.

Според докладна записка на В. Ч. – ръководител звено АПКР при Затвора С., за периода 2018г.–2020г. килия № 1 на II-ра група е ремонтирана двукратно, първия път в края на 2018г., когато в нея е настанен Т. А. – бригадир на Строителната бригада към затвора. Вторият ремонт датира от началото на м.07.2020г. – 01-08.07.2020г., когато е шпаклована и боядисана. За отбелязване е, че във връзка с извършващия се от външна фирма ремонт на покрива на главния корпус, както и неговото саниране, се ремонтират и всички килии на втора група, общи помещения, коридор. Вярно е, че по време на тези ремонти при дъжд е имало случаи на теч в килията, но се касае за инцидентни, обичайни за подобен обем ремонт случаи.

Б. М., лишен от свобода, пребивавал съвместно с ищеца в първа килия, в която е настанен през пролетта на настоящата година, разпитан в осз на 20.11.2020г., споделя, че в нея е имало много влага и мухъл, от които стените били черни по ъглите. От тавана течало и се стичало върху Е., който отначало се завивал с мушама, а впоследствие с найлон, донесен му от механичния цех от свидетеля. Скоро килията е ремонтирана и сега е „прекрасна“, но пак си личи къде има влага.

В същото съдебно заседание е разпитан и Р. Д., чиито показания не допринасят за изясняване на спора.

Показанията на св. М. са подробни, последователни, логични и изцяло подкрепят заявените от Я. факти на наличието на теч от тавана на килията, в която той е настанен в период до извършването на ремонт в началото на м.юли 2020г. Те се основават на непосредствени впечатления от състоянието на помещението през исковия период и съдът не намира основание да не ги цени. Показанията му са резултат от обичайна за затворническото ежедневие комуникация и са житейски достоверни.

Други доказателства от значение за спора по делото не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в период на престой в Затвора С. от 16.09.2019г. до датата на

исквата молба 16.06.2020г. е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на администрацията на Затвора С. да извърши ремонт на тавана на спално помещение № 1 във II-ра група, в резултат на което при валеж се е стигало до теч.

Основателността на предявения иск предполага установяване на следните материално-правни предпоставки: 1/ акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 ЗИНЗС; 2/ настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 ЗИНЗС и 3/ причинна връзка между нарушението по чл.3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Я. неимуществени вреди – физически и психически тормоз от проявна форма на нарушения на чл.3 ЗИНЗС вр. чл.3 КЗПЧОС: наличие на теч в килията, който през периода 16.09.2019г. – 16.06.2020г. не е отстранен.

Според чл.3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. Спрямо лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство това право е регламентирано с нормата на чл.3 ЗИНЗС, предвиждаща, се осъдените не могат да бъдат подлагани на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им – чл.2, т.3 ЗИНЗС. „Нечовешко” или „унижаващо” отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода според ЕСПЧ могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Състоянието на помещението, в което е настанен ищецът в спорния период – наличие на теч от покрива, се установява пряко от показанията на св. М., ценени от съда като подробни, последователни и основани на неговите непосредствени впечатления и косвено – от извършения в началото на м. юли 2020г. /в рамките на висящността на исковото производство/ ремонт в същата, като последица от което състоянието ѝ понастоящем според същия свидетел е „прекрасно“. Обратен извод не произтича от депозираните в осз на 20.01.2020г. по адм. дело № 8755/ 2019г. показания на св. Т. Т., числящ се към втора група в Затвора С., който не конкретизира в кое помещение е настанен, а единствено сочи, че се касае за килия за непущачи. Самият факт на извършен през м. юли ремонт в килията установява необходимостта от такъв. За случаи на теч в нея данни съдържа и докладна записка на ръководител звено АПКР – л.57 от делото.

По тези съображения съдът приема за доказано твърдението на Я., че в исковия период 16.09.2019г. - 16.06.2020г. в спално помещение № 1 на II група при условия на валежи е имало течове /деветмесечният исков период обхваща в по-голямата си част

сезони, свързани с валежи/. Поради това съдът приема, че е доказано противоправно бездействие на затворническата администрация да отстрани течовете от тавана на килията чрез ремонт, какъвто е извършен едва в началото на м.юли 2020г. При този извод настъпването на неудобства, физически дискомфорт – предпазване от влага, която може да се отрази на здравословното състояние на ищеца, съдът възприема като обичайно настъпващи вреди за всеки човек, поставен в такава ситуация.

При този анализ съдът приема, че искът е частично основателен и ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са резултат от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унизително отношение. Несъмнено настаняването на ищеца в килия, в която течовете попадат върху леглото, което той ползва в сезони /есен, зима и пролет/, в които влажността е повишена, е от естество да причини емоционален стрес и чувство на унижение – неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Законодателят приема, че поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода” уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Извън съмнение пребиваването на ищеца в помещение, в което при валежи вода се стича върху него кореспондира на понятието „нечовешко” и „унизително” отношение, като превишават целите на изтърпяване на наказанието. Налице е причинна връзка между бездействието на администрацията и неимуществените вреди. Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породи у него стрес и безпокойство. При наличие на нарушение на някоя от посочените в чл.3 ЗИНЗС хипотези, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното – чл.284, ал.5 ЗИНЗС.

Размерът на дължимото обезщетение следва да бъде определен в съответствие с чл.52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне на паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане на икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото „Н. и други срещу България”, съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията на справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл.41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унизително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишението от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унизително отношение по смисъла на чл.3 ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл.3, ал.1 вр. ал.2 ЗИНЗС; периода на исковата претенция /времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство – девет месеца/; обстоятелството, че през есента, зимата и пролетта валежите не са прекъснати, предвид характера и невисокия интензитет на породените негативни вътрешни изживявания, без конкретно увреждане на здравето /психическо и физическо/; обстоятелството, че престоят в спалното помещение не е непрекъснат /с

оглед правото на всеки лишен от свобода на ежедневен престой на открито/ и при прилагане на чл.284, ал.2 ЗИНЗС съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 600 лв. В останалата част над 600 лв. до общия предявен размер от 10 000 лв. искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

Независимо от изхода на спора – частично отхвърляне на иска на ГДИН не се следва юрисконсултско възнаграждение - разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС дерогират общото правило на чл. 78, ал. 3 ГПК. Съдържанието на посочените разпоредби дава основание да се направи извод, че законодателят не е предвидил изрично, че при отхвърляне изцяло или частично на предявените иски, на ответника се дължи заплащане на възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв или юрисконсултско възнаграждение, ако е бил защитаван от юрисконсулт.

По изложените съображения Административен съд София-град, I отделение, 15 състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на Е. С. Я. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 600 /шестстотин/ лв. за периода 16.09.2019г. – 16.06.2019г. от поставянето му в нечовешки и унижителни условия, изразяващи се в бездействие на администрацията да отстрани теч чрез ремонт в спално помещение № 1 на II група в Затвора С., като ОТХВЪРЛЯ иска в частта над 600 лв. до 10000 лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок, считано от съобщението и получаване на преписи от него от страните.

СЪДИЯ: